

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadókivételben átvéve:
 Egész évre 16 kor.
 Negyedévre 4 „
 Helyben házhoz hordva:
 Egész évre 20 kor.
 Negyedévre 5 „
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre 24 kor.
 Negyedévre 6 „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hetű és
húnap utáni napok kivételével.Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apáczai-utca 3.A szerkesztőség kéziratok visszaküldésére
vagy megőrzésére nem vállalkozik.Előfizetések és hirdetések a
kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, szeptember 18.

Utazás Zichy János gróf körül.

(Dr. H. L.) A liberálisok és szabadkőmíveseknek még aránylag rövid, eseményekben éppen nem szegény politikai pályájának kezdete óta görbe szemmel nézik Zichy János grófot. A szép tehetségű fiatal magnás, aki egyetemi éveiben a Szent Imre-Egylet élén vezette a katolikus ifjúsági akciót, a napi politikában a hirhadt két nyitrai választással kezdte meg szereplését. A küzdelemben az armánnyal szemben mindkét alkalommal elbukott, de egyszerre megnyerte a férfias keresztény közélet szimpátiáját. Kár, hogy ettől a szilárd álláspontjától később meglehetősen eltért. Politikai pályája további során csakhamar képviselő lett Batthyány Tivadar gróf mostani kerületében a mosonmegyei Zúranyban s a Házban hamarosan általános tekintélynek örvendett.

Molnár János lemondása után, az elnökségről, mint ismeretes, — elnöke lett a néppártnak. Az 1901-iki képviselőválasztások óta a sopronmegyei szabadbárándi kerületet képviseli. A néppárt éléről a Khuen-Héderváry kabinet bukása után távozott. Nem helyeselte az obstrukciót kezdettől fogva, a helyzet pedig ekkor már nagyon kiélesedett. Ellenkezésbe került pártjával, letette az elnöki tisztelet, de a pártkör kötelékéből ki nem lépett. Félrevonult, a pártban azonban benne

maradt. Kilépése november 1-án történt, amikor aztán Wilczek Frigyes gróf, Meszlény Pál és Szüllő Géza képviselők is követték, kik közül azonban rajta kívül ma már csak Szüllőnek sikerült bejutnia képviselőházba, miután a néppárt nem kívánt vele szemben hivatalos jelöltet állítani régi kerületében, Letenyén.

Kiválásával Zichy János gróf nem csekély csalódást okozott azoknak, akik az egész ország különböző vidékein szeretettel s különös nagyrabecsüléssel ragaszkodtak hozzá, legtöbbször ismeretlenül pusztán nevét, egyéniségét, tevékenységét figyelve. Bár politikai ambíciói a zászló elhagyására bízták, egy pillanatra sem csatlakozott Tiszáékhoz, hanem továbbra is szembe helyezkedett a liberálistussal, annak pártjával és fegyvertárával. A liberálistus azonban, amely eddig is gyűlötte, most már nagyon félt tőle. Ma pedig, amikor a gróf meglehetősen komoly kombinációk központja, kigyót-békkát kiáltanak rá, csak hogy lehetetlenné tegyék. Pártja nem lévén, eredmény nem kísérheti vállalkozását. Kár érte. Mert a valótlan az, amit a szabadkőmívesek hirsztelnek róla. Mindenkor van olyan jóra való magyar ember, mint azok akik be akarnak feketíteni. Sokkal különb náluk, ami természetes. Félnék a katolikus politikustól, aki bizalmas, kedves barátja trónörökösnek, és aki testvére a pápa szolgálattevő magyar kamarásának, elnöke a katolikus egyesületek országos

szövetségének. Ezért gyalázzák. Legyenek egészen nyugodtak. Zichy János gróf nem lesz ugyan kormányelnök, viszont azonban azt a keresztény politikát, amelyet a néppárt csorbítottán épségében ma is vall, most már többé nem lehet föltartóztatni előrehaladásában. Hazafias, egészséges nemzeti alapon, a koalíció programjában mindenre irányítani fogja a kibontakozást, amelynek előkészítésében Zichy Aladár gróf vezetése alatt oly derekas munkával fáradozik hosszú hónapok óta.

Csak szidják a liberálisok a sötétség lovagait. Ez a jó jel. A keresztény politika napja közeledik, fölragyog s a páholyok sötétjébe bevilágít.

Képviselőből közjegyző.

Lurtz Kályoly dr. országgyűlési képviselőt és brassói gyakorló ügyvédet az igazságügy-miniszter Brassóba kinevezte közjegyzőnek. Lurtz tudvalevőleg a szászok csoportjának volt ekszponált tagja s a szabadelvű párt kötelékébe tartozott. A szászhermányi választókerületet képviselte, ahol most új választás lesz.

A politikai válság.

A válság ügye míg a kihallgatások megkezdődnek stagnál. De úgy látszik nem sokáig várat magára, mert Fejérváry hétfőn már Bécsbe utazott, hol kétségteljesen előterjesztést tett a meghívások ügyében.

Az a körülmény, hogy a kompromisszu-

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Szera.

Írta: Molnár Károly.

Ott, hol az utcza egy háza kiszögellik s mintegy elrejtí az utána következő, sárgára meszelt házat; ott abban a sárgára meszelt házban lakik: Szera. Nappal a ház elé ültetett vadgesztenyefák lombja fogja fel a nap sugarát és este ugyancsak ő bolygat Szera felé a nyitott ablakon át. Nyári esteiken, mikor a holdtól vet árnyékot a vadgesztenye, olyan jól is illik ebbe a kertbe Szera unatkozó, jéghideg arca.

Kora tavasz volt még, mikor Csenkei József ott volt nála. Mosolyogva nyújtotta felé kezét s mintha ez a mosoly is megtagyott volna ajkán, olyan hideg volt. Egy hóvirág volt a keblére tűzve:

— Szereti Szera ezt a virágot? — kérdezte Csenkei, csak hogy már mondjon valamit.
 — Oh ezt a hóvirágot nagyon — felelt

szemébe mélyesztve nagy fekete szeméit — tudja ez az én virágom; mert ez az én életem jelképe. — És igaza volt: a hóvirág is korán nyit, hogy hamar elhervadjon, de ameddig él, ameddig virít, kimondhatatlanul szép, hófehér mint a tiszta lelkiismeret és el se lehet képzelni tél, hidegség nélkül. És Szera életének ez a hóvirág a jelképe! Csened lett, elhaltatott, elmerengett mindkettő. Csak sokára szólalt meg Csenkei s egyhangú, egyforma hangsúlyozással, nagy hosszú bevezetéssel adta tudtára Szerának, hogy szereti és ezennel feleségül kéri:

— Kölcsönös tisztelet; igaz, soha nem muló szerelem az egyik oldalon, és rokonszenv, meg felebaráti szeretet a másik részről, higgye el kedves Szera, ezek a mai boldog házasság alapjai, — fejezte be Csenkei.

— Szeretem ezt a virágot — tért vissza Szera a hóvirághoz, mintha nem is hallotta volna Csenkeit — szeretem már csak azért is, mert ő adta nekem a legelső és legutolsó — s hogy elvegye Csenkei minden reményét, hozzátette:

— Igen, ő a vőlegényem! — szemét lehunyta, mintha a multba akarna elmélyedni, kreol barna arcát rózsaszínű pir futotta át s mikor ismét felpillantott, könyezett a szeme:

— Igen, ő a vőlegényem — ismételte alig hallható, lehelletszerű hangon. És azután ismét lehunyta szemét, nagy, sűrű szempillája kicsi árnyékot vehetett s mintha lelke visszaszállt volna a multba, izgatott, reszkető hangon elkezdett beszélni:

— Itt volt. Tavasz volt akkor is. Oh, hogy emlékszem! Itt volt, igen, jött, egy csomó hóvirág volt a kezében. Ledobta a földre, hogy azon keresztül menjek elébe. Azután leültünk egymás mellé. Tele rakta fekete hajam fehér hóvirággal. Nem láttuk egymást, csak sejtettük, éreztük. Megfogta a kezem s elkezdett beszélni. Istenem! soha olyan szépen még nem beszélt. Ugy tett mint a hattyu, mikor a vesztit éri. Megfürdött a lelkem az ő forró, igaz szavaiban. Szinte hallottam a szívem dobogását, lázas verését. Hozzája hajoltam, forró arcom érte az övét. Kábultam, elvesztettem az eszem, nem volt többé akaratom s mellére, arra az erős

— A legjobban ajánlható az úri közönségnek ruha-beszerzésre

MITTEILER EDE

angol divatszabó cég

Nagyvárad,
Fő-utca.
(Uri Casinó-épület)
TELEFON 520.

mely angol szövetekből a legújabb szabás szerint a legszebb kivitelben készít férfi öltönyöket, s minden e szakba vágó ruhaneműket. — Női costümök, valódi angol SZÖVETEK nagy választékban.

■ Szövetek és bélések méterenkint nálam a legolcsóbb gyári árban szerezhetők be. ■

mos hírek megint forgalomba jöttek, jellemzik a hangulatot, mely most határozottan kedvező a kompromisszumnak.

Lesz-e belőle valami? — a kihallgatások során dől el.

Mai híreink a válságról a következők:

Kompromisszum-hírek.

A politikai élet kulisszái mögül titkokat tárnak elő egy bécsi levélben. Nem tudjuk, üres pletyka-e, amit a jövőben eseményekről ebben a levélben elmondanak, vagy komoly igazság-e, — de arra mindenesetre elég érdekes, hogy akár koriozum gyanánt is kivegyünk belőle néhány részletet.

Fejérváry — mondja a levélíró — mikor a cseh hadgyakorlatok előtt jelentkezett a királynál, mert tudta azt, amit ma, hogy el van ejtve s a koalíció arisztokrata tagjai is tudták nemcsak ezt, hanem azt is, amit ma sűrű homály fűd a nyilvánosság előtt s ugyancsak befejezett tény: *október 10-én, a képviselőház megnyitásán a koalíciós kormány fog bemutatkozni.*

Készült pedig ez a befejezett s csak el nem ismert tény Bécsben Goluchovszkiéknál és Tisza-Dobon Andrassy Gyulánál. Bánffy Dezső nem egészen eredménytelenül járt júliusban Andrassy Gyulánál.

Gróf Andrassy Gyula ajánlatával szöttefonta azokat a rejtélyes tárgyalásokat Goluchovszkival, melyeknek eredménye, hogy Goluchovszky gondolkodásában gyökeres változás állott be. Goluchovszki ugyanis régi benső barátja az Andrassy családnak s annak Bécsben tartózkodó tagjaival állandó érintkezést tart. Innen való, hogy Andrassy Gyula betolyása nagy mértékben érvényesülhetett nálla Bánffy közvetítési útján. Goluchovszki az általános választójog kérdését csak felhasználta a Fejérváry-kabinet megbuktatására, de nem azért buktatta meg, hanem hogy Andrassy Gyulának szívesseget tegyen. Bizonyos, hogy a koalíciós kormány kinevezésére minden megállapodás megtörtént.

férfi mellre borultam. És azután, oh azután... megse csókolt, csak elment, pedig már a menyasszonya voltam, pedig mindig úgy szokta. Az ajtóból visszanézett s láttam, hogy sir. S azután elment... soha se láttam többé élve. — Elhallgatott. Majd ismét tovább beszélt:

— A mint elment, felszedtem a virágot a földről, egy levél volt közte, biztosan a virággal együtt vette ki zsebéből. Kíváncsi voltam, ki írhatta neki, éreztem, hogy el kell olvasnom. Ez volt benne írva:

— Ma öt éve, el ne felejtse. Az idő eltelt s én kívánom a halált! — Ez volt írva, igen ez, szörül — szóra, — mondta s zokogni kezdett. Csenkei pedig elsápadt, megreszketett, mint egy gyermek s két kezével végigsimítva homlokát, úgy tett, mintha meglenne lepődve. Szerá folytatta:

— A mint elolvastam, forgott velem világ, szédültem, elsötétült a szemem világa; úgy éreztem, mintha fojtogatnák a torkom, kiáltani akartam, de a torkomon akadt a hang. Tudtam, hogy hozzá kellene mennem, megmenteni életét, mely már az enyém. Elindultam, alig bírt a lábam, két lépést tudtam tenni. Aztán éreztem, hogy elhagy erőm s hogy összeesek: elvesztettem eszméletemet. — Megállt, görcsösen zokogott. Csenkei mind zavartabb lett. Szerá meg mintegy lázálmban tovább beszélt:

— Midőn eszméletem visszatért, lassan emlékezni kezdtem, kinosan vergődött szívem, azt hittem, megreped. Szaladtam mintegy örült, ő hozzá. Hajam kibomolva, azt hitték az emberek, hogy megőrültem, ijedten tértek előlem

Éppen azért nem is bizonyos, hogy meglesznek-e a jelzett kihallgatások, de ha meglesznek, tisztára csak formalitások, mert a kompromisszum Andrassy és Bánffy részéről meg van kötve. Ugy hírlik, hogy a katonai kérdés megoldásával abban egyeztek meg, hogy a korona nem zárkozik el az 1867. évi XIII. t.-cz. 11. szakaszának alkotmányos magyarázatától. Erre azonban országgyűlés és korona együttesen lévén hivatva, kell, hogy az országgyűlés munkaképessége helyreállítsák, ennek előfeltétele pedig a koalíciós kabinet alakulása. A vezényszó kérdése helyébe tehát a vitás felségjog kérdése lép, melynek eldöntésétől függ azután a vezényszó sorsa is.

A korona e koncessziója ellenében viszont a koalíció biztosítja az államügyek rendes menetét egy meghatározott időtartamra, ami alatt az újabb katonai viták kizárását kell érteni. Abban Andrassy-Bánffyk is meg egyeztek, hogy a kereskedelmi szerződések számára szükséges időből kifogván, az önálló vámterület azonnali megvalósításához csak egy újabb kiegyezési ciklus után foghatnak.

Ugyancsak kíváncsossá tették a két pont időbeli egybekapcsolását a két évi szolgálattal várható jelentékeny katonai többkiadások.

Az általános választói jogot illetőleg csak abba kész beleegyezni a király, hogy a katonai viselt emberek kapjanak választói jogot.

E megállapodás tiz zavartalan esztendő biztosítana Magyarországnak.

E levél szerint tehát már meg is volna a kész koalíciós kormány s Fejérváry legközelebbi bécsi útja már csak formáság.

Lueger beszéde.

Tegnap nagy keresztényszocialista pártgyűlés volt, melyen 5000-nél többen vettek részt. Jelen volt Lueger és Lichtenstein herceg is. Lueger beszédében ismertette a magyarországi helyzetet.

— A birodalom második felében — úgy mond — a magyarok uralkodnak ugyan, de az a kérdés, hogy milyen elemek s milyen

ki. Midőn a lakásához értem, úgy éreztem, hogy összeesek. Utolsó erőmet megfeszítve rátettem kezem a kilicse, megnyomtam: zárva volt. Kiszaladt torkomon a kiáltás:

— Nyissatok ki! s azután vértagyasztó, halálos csönd következett. Majd bent valaki idegesen megmozdult, az ajtó felé közeledett. Lélegzetem visszatartva vártam. Bent valaki visszament s mikor épp ismét kiáltottam, hangon egyelte egy revolverlövés. Megráztam kilincset ismét s most már kinyílt, tán be sem volt zárva, csak ideges izgatottságomban nem tudtam kinyitni. Aztán... vége volt mindennek, nem láttam semmit, csak őt s ez a kép örökké szemeim előtt lebeg: ott ült íróasztala előtt, hátravetve magát székeiben, bal kezében fényképet, jobbában a revolver. És halantékából lassan szivárgott a vér s a revolver csövéből lassan szált a karikázó, kékes füst. — Csend lett; Szerá elhallgatott, Csenkel nem merte megtörni, csak hosszasan nézett maga elé. Szerá megtörölte lázas, forró homlokát s kissé megnyugodva mondta:

— Ez a kép lebeg szemem előtt folyton, ne haragudjék hát, ha azt mondom, hogy nem lehetek a felesége sem magának, sem senki másnak, mert én örökké csak az ő menyasszonya akarok és fogok lenni...

És még minden tavasszal viseli Szerá a hóvirágot s nyári esteken, mikor a mészáz holdtól vet árnyékot a bolygó vadgesztenyefa, olyan jól is illik ebbe a kertbe az ő unatkozó, jéghideg arca.

észkörökkel jutottak hatalomra. A magyarok nagyon kedves és derék fizikók. Ha innen valaki elmegy hozzájuk, a legnagyobb vendégszeretettel fogadják. Miért veszekszünk tehát oly elkeseredetten ily szeretetremóltó emberekkel? Ennek oka az, hogy a magyarok közé beékeltek magukat a zsidók. A mai események átkozottul hasonlítanak a 48-iki eseményekhez, különösen azok a hangok, hogy szakadjunk el Ausztriától és szakadjunk el a Habsburgoktól; jó lesz, ha ezt odafenn is megjegyzik maguknak. A koalíció nem egyéb, mint a régi Kossuth párt újabb kiadása. A fiatal Kossuth sem esett messze az apjától. Ha igaz, hogy Gautsch beleavatkozott a Magyarországon fölvetett általános választói jog kérdésébe, felelősségre kell őt vonni. Nem fogjuk tűrni, hogy a magyarokat még sovinszta törekvésekben is az osztrák miniszterek támogassák. Nem szabad a magyaroknak több koncessziót adni s ha ez mégis megtörténne, akkor egyetlen fillért és katonát sem szavazunk meg az osztrák katonaságnak.

Budapest, szept. 18.

Az alsó-ausztriai keresztény-szocialista pártgyűlés éles határozati javaslatot fogadott el a Magyarországhoz való viszonyra vonatkozólag és sajnálattal nyilatkozott a választói reform elutasításáról, miáltal az elbizakodott zsidó-magyar klikk uralma biztosítva van, míg ellenkező esetben a népek kibékülhetek volna. A pártgyűlés tiltakozott a perszonál-unió alapján létesítendő árnyék-monarchia ellen és is felszólította a képviselőket, hogy tagadják meg a közös költségekhez való minden hozzájárulást.

Fejérváry Géza. Bécsben.

Báró Fejérváry Géza miniszterelnök ma reggel 8 órakor báró Skerlecz Iván miniszteri titkár kíséretében Bécsbe utazott. A király valószínűleg még a mai nap folyamán kihallgatáson fogadja a miniszterelnököt. Tegnap este egy órahosszat minisztertanács volt.

A Zeysig-ügy.

A vasárnap esti órákban villámgyorsan járta be a fővárost az a meglepő hír, hogy Halmai Elemér drt, Zigány Árpád védőjét a rendőrség letartóztatta.

Vasárnap ugyanis két újabb kihallgatás történt a rendőrségen. Délután Fekete Józsefet hallgatta ki Bérczy tanácsos, akit azzal vádoltak, hogy jóval Zigány letartóztatása előtt intim körben egy fővárosi ügyvéddel beszélt a Zeysig-féle röpiratról.

Fekete rövid ideig tartó kihallgatása után Bérczy tanácsos Kabos Ede lapszerkesztőt idézte magához. Kabos kihallgatása után Krisztián detektívet küldötték Halmai Elemér dr Kálmán-utca 10. szám alatt levő lakására, hogy jelenjék meg Bérczy tanácsosnál.

Délután 5 órakor jelent meg Halmai dr a rendőrségnél, amikor is Bérczy tudtára adta, hogy a vádirat értelmében, a Zeysig-ügygyel kapcsolatosan, a felség elleni szövetkezésben bűnrészséggel vádolják.

Halmai dr tiltakozott az ellen, hogy őt ebben az ügyben vádlottként kihallgassák. Szerinte a rendőrség eme ténykedésével védői tisztének teljesítésében gátolja és a törvénynek azt a tilalmát akarja megkerülni, hogy a védőt bizalmi állásában kapott titok elárúsítására bírja. Tiltakozott ismételtelen a rendőrség eljárása ellen és védőjeül Baracs Marcell drt nevezte meg, ki kis idő múltán meg is jelent Bérczy szobájában, ahol néhány szót válthatott Halmaival.

Este fél 8 órakor házkutatást tartott a rendőrség dr Halmai lakásán, azonban semmi

terhelő bizonyítékot nem talált. Ilyenformán csak feltevésen alapszik a vádirat rendelkező része, melyet azzal indokol, hogy Halmainak előzetes tudomása volt a röpirat megjelenéséről és annak kéziratát napokig a lakásán tartogatta. Természetesen Halmait ezt is tagadta. Mindezek dacára Bérczy Halmait drt előzetes letartóztatásba helyezte.

A rendőrség sajtópöre.

A «Pesti Hírlap» vasárnapi számában Eötvös Károly vezércikkét írt, amelyben nagyon kemény hangon ítélte el Rudnay és Bérczy eljárását. Egyebek között a következőket írta:

Az állami rendőrség az országnak egyik magas hatósága orgyilkosként támadt becsület ellen. Hamis tanúkkal, pénzen fogadott sötét alakokkal, álnok és gonosz hírszélészekkel akarta megölni a becsületet. Két hitvány lélek csinálta ezt, két magasrangú köztisztviselő. A főkapitány és a rendőrtanácsos.

Amig oly emberek állhatnak a közhatalóság élén, vagy köztisztviselői közt — mondja a cikk végén Eötvös — mint a kik a gonoszított elkövetők: addig nincs elég-tétel.

Szomorú időköt élünk. Legszomorubb az lenne, ha az ily emberek könnyedén menekülhetnének megérdemlett, súlyos büntetésük elől.

A rendőrség e cikk miatt kijelenti, hogy sajtópört fog indítani Eötvös Károly ellen.

Éjjeli gyűlés.

Ügyvédi körökben kinos feltűnést keltett Halmait dr letartóztatása. A fiatalabb fiskálisok még az éj folyamán gyűlést tartottak, melyen elhatározták, hogy a kamarához sürgős beadványt intéznek, jogorvoslást kérve Halmait letartóztatása és a megejtett házmotózás miatt. Mert — mondták — nem engedhető meg és a judikaturában páratlanul álló eset, hogy a védőügyvéd irodájában kutassanak terhelő bizonyítékok után,

Halmait szabadon bocsátották.

A letartóztatott dr Halmait Elemér ügyvéd, Zigány védőjét tegnap hétfőn szabadon bocsátották. Az igazságszolgáltatás kiváló alakjai körében is megbotránkozást keltett, hogy Halmait egyoldalú vádaskodás alapján letartóztatták.

A katolikus Legényegylet ünnepe.

A nagyváradai katolikus Legényegyletnek vasárnap nagy napja volt. Közgyűlést tartott és bucsuzott Pálffy Bélától, volt igazgatójától, kiből egyik legerősebb támaszát veszítette el az egylet.

A közgyűlés délelőtt volt s azon a rendes és pártoló tagok igen szép számban jelentek meg.

Dr Vucskics Gyula elnök a következő beszéddel nyitotta meg a közgyűlést:

Elnöki megnyitó.

Isten áldja a tisztas ipart!

Mélyen tisztelt közgyűlés!

Hét esztendővel ezelőtt körülbelül ezen időtájt, az őszi időszak kezdetén indult meg az első komoly akció a nagyváradai kath. Legényegylet megalakulása érdekében. Tervezetek előbb is voltak már. Istenben boldogult nagy jótevőnk, Nogáll püspök még fiatal kanonok korában tervezgette a legényegylet létesítését, ezelőtt tíz évvel pedig egy jubileum alkalmából összegyűlt tekintélyes összeget az én indit-

ványomra a létesítendő legényegylet alaptőkéjének ajánlottuk fel, — de ezek csak tervezetek, illetve előkészületek voltak. A megalakulás csak akkor kezdődött komolyan, mikor az 1898. év őszi maga a helybeli keresztyén iparos ifjuságnak egy jelentékeny része, mintegy 30—40-en avval a kéréssel jöttek a plébániára, hogy alakítsunk Váradon egy kath. Legényegyletet.

Nem felülről indult meg tehát az akció, nem valami rábeszélés következtében, hanem alulról, az első sorban érdekelt ifjuság részéről. Éppen ebben láttam én minden munkában érdemes főmunkatársammal, akkori káplánnommal Pálffy Bélával együtt biztató jelét annak, hogy ezt az egyesületet a közszükség érzete hívta létre, annak tehát életre hivatottnak, életképesnek, virágoznak kell lennie. Készségesen álltunk azért a lelkes mozgalom élére, mely — hála Istennek és kegyes jótevőink áldozatkészségének — sikerre vezetett.

Azóta hét esztendővel élte át egyletünk. E hét esztendő alatt egyletünk életének minden kiemelkedő mozzanatában, örömeiben és bujában, küzdelméiben és sikerében hűséges részt vettünk. Elnöksége és tisztikara ma is ugyanaz egyletünknek, mint amelyet az alakuló gyűlés, ott abban az első ideiglenes helyiségben tisztelt meg bizalmával, illetőleg akiket első védnökünk, Istenben boldogult bibornok püspökünk állított egyletünk élére.

Ma válik meg ezek közül az első egyletünk. Ma vesz bucsut egyletünk első igazgatója, kit a hálának, ragaszkodásnak és szeretetnek annyi jelével vett körül mindenkor egyletünk ifjusága. Bár egyletünk érdekében öszintén fájlaljuk, de nincs módunkban megakadályozni távozását.

M. t. közgyűlés! Semmiféle életképes és életrevaló egyletnek a fennállása, boldogulása, virágzása nincs személyekhez kötve. A mienké sincsen. A Kath. Legényegyletre városunkban nagyobb szükség van, mint valaha. Ha nem lenne még, most kellene életre hívni. Ennek az egyletnek állani, élni és virágozni kell akkor is, ha közülünk, eddigi vezetői közül egyikünk sem lesz már életben.

Napjainkban nehéz küzdelem várakozik a magyar keresztyén iparos ifjuságra. Az élet nagy küzdelme, a kenyérért való harc úgy is súlyosan nehezedik vállalkra, de most emellett küzdeniök kell azok ellen, akik meg akarják őket fosztani Istenöktől és hazájuktól. A szabad iparnak csufolt, féktelen konkurencia kitesztotta az iparos ifjúságot a mester családjából, ahol második otthona volt s kidobta az élet nagy zsbivásárjába, ami pedig még e sivár helyzetben megedzette lelkét, a hitet és a hazaszeretet földjéhez való ragaszkodást kiakarják ölni szívéből a munkás osztályon rágódo élősdiak.

Hisszük, hogy a keresztyén magyar iparos ifjuság végre is diadalmaskodni fog ebben a küzdelemben. De ehhez az kell, hogy megerősödjék hitében, rendíthetetlen legyen a magyar haza szeretetében, tiszta erkölcsiben és keletlen kiművelt szakmájában, iparában.

Ennek a nagy és nemes czélnek a szolgálataiban áll a Nagyváradai Kath. Legényegylet, melynek hetedik évi rendes közgyűlését ezenel megnyitottam nyilvánítom egyletünk kedves jelszavával:

Isten áldja a tisztas ipart!

A figyelemmel hallgatott elnöki megnyitó után napirend előtt az elnökség indítványt tett, hogy az egylet fejezze ki köszönetét és háláját Pálffy Bélával szemben, az egylet alapítása körül és hét éven át igazgatói működése által szerzett érdemeinek jegyzőkönyvbe ígatással.

Az indítványt a közgyűlés lelkes éljenzéssel emelte határozattá.

Ezután Pálffy Béla állott fel szólásra és a tőle megszokott szónoki vervvel, lendülettel, meleg érzéssel, szívből jövő szavakkal terjesztette elő utolsó igazgatói jelentését és végül bucsut vett az egylettől, buzdítva további te-

vénységre az egylet tagjait annak érdekében.

Majd még Kugler Albert alelnök tartott beszédet s fejezte ki elismerését Pálffy Bélának az egyletben kifejtett tevékenységeért s méltatta szép szavakkal Pálffy érdemeit.

Ezután az 1904. évi zárszámadást mutatták be a közgyűlésnek s ezzel kapcsolatban a számvizsgálók jelentését az egylet vagyoni állapotáról. Összes bevétel volt 11.653 kor. 42 fillér, kiadás 10.952 kor. 98 f, pénzmaradvány tehát 700 korona 44 fillér. Széles Lajos pénztárnoknak a felmentvényt a közgyűlés megadta.

Számvizsgálókat a jövő ciklusra megválasztották újból a régieket: Milibák Józsefet és Voszka Ferenczet.

Ezután sorban tették meg jelentéseiket az egyleti ifjusági könyvtáros, a dékán s a főrendező. Az ifjusági könyvtáros, Tóth Lajos a közgyűlésnek tiszteről bejelentette a lemondását. Helyébe Krupka Ferenczet bízták meg ideiglenesen a könyvtár kezelésével.

A költségvetést 1905-re a következőképp állapították meg: Bevételül 12.465 korona 25 fillért állapítottak meg, ezzel szemben a kiadást 12.384 korona 33 fillérben irányozták elő.

Ezután az egylet házában véghez viendő építkezés került napirendre, majd végül a választmánynak azt az indítványát tárgyalták és fogadták el, hogy az egyleti jövedelmeket, tagdíjakat az egyleti gondnok szedje be.

Ezzel a közgyűlés véget ért.

Este pedig ünnepélyes program keretében bucsuzott el Pálffy Bélától a legényegylet s annak közönsége. Megnyitótul Halmos András várad-ujvárosi kántornak, a Legényegylet jelenlegi karnagyának »Üdvözlő dalá« t adta elő a dalkör. Ezután Kürti Lajos egyleti tag lépett az emelvényre s szép beszédben bucsuztatta el a Legényegyletet annak igazgatójától. Rámutatott arra a határtalan nagy szeretetre, ragaszkodásra, a mely az egylet tagjait az igazgatóhoz fűzi. Bucsú beszédet mondott még dr Szolnok Jenő, az egylet titkára, aki beszédében az igazgató érdemeit méltatta. És most a teljes csendben Pálffy Béla lépett az emelvényre. Lélegzetet visszafojtva leste a közönség a szónok ajkairól a szót. Szavait zugó éljenzés s tapsvihár követte.

Az ünnepélyes tagfölvétel után Halmos András énekelte saját műdalát. Kellemes tenorja és Brunner Róbert kísérő harmonium játéka nagy hatást értek el. Fudally Irmuska Kürti Lajosnak, az egylet tehetséges tagjának »A kereszt útja« cz. költeményét szavalta el ügyesen. Papp Ferencz alkalmi dalt énekelt Halmos harmonium kíséréte mellett a tőle megszokott kellemmel. Majd Markovics Sándorné urnő lépett az emelvényre. »A merengő leány« cz. műdalt énekelte. Kellemes alhangját zugó tapssal honorálta a közönség. Végül Krupka Ferencz »Az orr« cz. monológ előadásával általános derűtséget keltett.

Majd tánczra kerekedett az ifjuság s a kellemes multság a reggeli órákban ért véget.

Stark Gyula tanítói jubileuma.

Nagyvárad város társadalmának 50—60 tagja jelent meg ma délután Pékánovits Imre igazgató főmérnök meghívására a Szaniszló-utcai társulati helyiség termében. Ott voltak: Fetser Antal püspöki helynök, Vucskics Gyula, dr. Makkay József, Novotny Alfonz, Mezey Mihály, Bozóky Béla, Olasz Elemér, Lukács

Ödön, Hoványi Gyula dr, Réz Mihály, Várady Mór, Böhm Jenő, Schwoy Vilmos, Imrik Gusztáv, Láng József, Tabéry Armin, Fröhlich János, Diósy Soma, Winkler Lajos, Ficsek Lajos stb.

A névsor mutatja, hogy Stark Gyula 40 éves tanítói jubileumát az egész nagyvárad-i társadalom kívánja megünnepelni, amely az igazi érdemet mindenkor méltányolni tudja.

Stark Gyulát városunkban a közszeretet veszi körül. Mint tanítót rajongva szeretik tanítványai, mert ő sem tett köztük különbséget; városunk legelőkelőbbjeinek fiai és lányai az ő nevelése. Tanuskodjanak állításunk mellett, hogy csak kettőt említsünk a *Gerliczy* és *Echerolles* családok. 4—5 ezerre tehetjük azok számát, kiket Stark Gyula városunk társadalma számára felnevelt. Alig van, ezek között sőt Stark Gyula tapintatos modorát ismerve egy sem lehet olyan, ki szeretettel ne gondoljon azon időre melyet az ő gondozása alatt töltött. Az ő szimpatikus alakja, és valóban rendkívül tapintatos bánásmódja már az első pillanatban meghódítja a gyermekeket. A gyermek szeretete átmelegíti a szülőkre, tanférfiakra és tanügybarátokra; ez az oka, hogy Stark Gyulát 40 éves tanítói jubileuma alkalmából városunk társadalma osztatlan elismeréssel veszi körül.

De oka még az is, hogy Stark nemcsak a gyermekekkel, hanem az emberekkel is tud bántani. Fényesen bizonyítja ezt, hogy 40 éves tanítói jubileumára az elismerés babérkoszoruját maga a polgárság készíti. Ennek mikéntjéről tanácskoztak ma délután tisztelői, kik egyhangulag abban állapodtak meg, hogy Stark Gyulát az iskolahelyiségében megtartandó ünnepségen üdvözlők, nevére alapítványt tesznek s tiszteletére a Pannónia-étteremben lakomára gyűlnek össze. A részletek kidolgozására *Pekánovits* Imre elnöke a következő végrehajtóbizottság küldetett ki:

Mezey Mihály, Hoványi Géza, Ficsek Lajos, Bozók Béla, Hlatky Endre, Bordé Ferencz, Lukács Ödön, Réz Mihály, Rátkay József, Vaday József, Sipos Orbán, Novotny S. Alfonz, Vinkler Lajos, Stauber József, Kovács S. János, a katolikus kör teljes elnöksége, volt tanítványai részéről: Des Echerolles Kruspér Sándor, Nagy Márton, Fröhlich János, — a katolikus tanítóegylet és katolikus iskolák részéről: Dencs János, Számborovszky Rezső és Nagy Lajos.

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

Szept. 23—25. Lövészegylet tennisz-versenye.
Szept. 24. Ügétő versenyek a nagyvárad-i gyepen.

Évnegyed küszöbén.

— Előfizetési felhívás. —

Az élet egyetemére átvitt keresztény hit s a komoly munkában megnyilatkozó hazaszeretet azok a legtöbb irányelvek, amelyeket egy százenniummal ezelőtt lapunk homlokterébe állítottunk. Tántorithatatlan, következetes meggyőződéssel valljuk ugyanis, hogy lelkiismeretben kötelező elvek nélkül, bensőleg átértett hivatás nélkül, a legmesszebbmenő áldozatokra kész ügyszeretet nélkül, magasra tűzött ideális célok nélkül a sajtó léte jogosulatlan, utmutatása tévétel és elhibázott, működése meddő, haszontalan, sőt egyenesen veszélyes.

Ahol a hírlapírás vezető gondolatokat szolgáltatni nem akar és nem mer, eszmék nyomában nem halad, ott a sajtó rendeltetészerű magaslátáról, üzleti színvonalra süllyed. Az ilyen sajtó madara nem büszke bércei sas, mely szédítő régiókba törekszik szabad szárnyalással, hanem papagáj, amely azt rikácsolja folyton, amire betanították, a mivel hizeleghet rá. Nem Isten pacsirtája, hanem verébe

amely minden ablakon betolakszik, minden féltve őrzött titkot kifecsegg kendermagért. az ilyen sajtó nem érzékeny mérleg, amely belső súlyuk szerint taksál egyéniségeket és eseményeket, hanem rőf, amely a fürge, élelmes kalmárszellem fogásaival méri — az árut, a belső értéktelenséget szemfényvesztő külsőségekre burkolva.

Hát mi nem az üzleti szellemnek ezen a léhasággal, lelkiismeretlenséggel, rosszakarrattal és korlátoltsággal kövezett kényelmes országútján haladunk. Nem valljuk azt a szotizmat, hogy egyedüli programunk a közönség, a közönség érdeke. Legalább nem olyan értelemben, hogy ennek mindent alá kellene rendelnünk. Nem hizelegni kell a közönségnek, hanem meg kell mutatni a helyes utat, amelyet az időközönként fölmerülő kérdésekkel szemben elfoglaljon, ahol szükséges, ott hibáira eltévelyedéseire is rá kell mutatnunk. A suprema lex végre is nem a lappéldányok mennyisége, nem az üzleti szellem, hanem a lap kvalitása, nivoja, tisztasága, hozzáférhetetlensége, tisztessége. Ezért nem szolgálunk mi személyeket, hanem elveket, ezért nem személyeskedünk. Ott, ahol becsülésre érdemes ellenvéleménnyel találkozunk, a legnagyobb készséggel összemérjük az érvek fegyverét. Kicsinyeskedő fegyverek fölött azonban nyugodt öntudattal nézünk el.

Ilyen princípiumok szemmel tartása mellett igyekeztünk komoly, tartalmas, korszerű, változatos lapot adni. Gárdánkban éppen ezért a készülségnek, a tudásnak, a rátermettségnek és az erkölcsi integritásnak kellő fajsúlyát tekintettük domináló momentumnak. Ezzel a táborunkkal mindenkor olyan lapot kívántunk kiállítani, amely a hazai katolikus reneszánsz előnyomulásával lépést tartson, azt a maga hatáskörében irányítani alkalmas és méltó legyen.

Hogy hivatásunkat betöltöttük, legközvetlenebb tanuja olvasóközönségünk, amely hűségesen kitartott mellettünk az évek folyamán. Kérjük ezt a pártolást továbbra is. Joggal appellálunk a városok és faluk keresztény intelligenciájára, a papi és világi tanárookra, a katolikus néptanítókra, a honorácziórokra, tisztviselőkre, földbirtokosokra, gazdatisztekre, az érdemes polgári osztályra, egyszóval *mindenkire számítunk*, aki a keresztény Magyarországot, a sokféle nyűgtől szabad, hitvallásos, vagyonos, magyar nemzet állam kiépítését akarja. *Ne húzódozzék senki, mert aki nincs velünk, ellenünk van.*

Kíváncsok azonban, hogy nagyrabecsült előfizetőink közül azok, akik *előfizetésükkel esetleg hátralékoknak volnának, talán egy-két-három évről is*, lapunkat ne csak megrendeljük továbbra is, hanem jelentékeny összeget kitevő tartozásukat meg is fizessék. A lapkiadás témérdek anyagi teherrel, felelősséggel jár, ami aztán egészségtelenül megnövekszik akkor, ha még a közönség részéről elvállalt kötelezettségek teljesítése is elmarad, *nem ritkán többszöri fölcsúztatás után is.*

Bizalommal kérjük előfizetőink támogatását, az előfizetési pénzeknek valamint, az esetleges hátralékoknak, ahol fölmerültek, beküldését.

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átvéve:

Egész évre — — — — 16 kor.
Negyedévre — — — — 4

Helyben házhhoz hordva:

Egész évre — — — — 20 kor.
Negyedévre — — — — 5

Vidékre postán szállítva:

Egész évre — — — — 24 kor.
Negyedévre — — — — 6

A TISZÁNTÚL

szekesztősége és kiadóhivatala

* Az óvónőképezde új igazgatója.

A helybeli kath. óvónőképezde, melyet b. e. *Schlanch* bibornok alapított és *Szmrecsányi* püspök tart fenn, a boldogult *Nogely* kanonokban igazgatóját veszítette el. Az ő halála után ideiglenesen *Bundala* Mihály kanonok vezette a képezde ügyeit. Ez intézet most új igazgató-tanárt nyert *Serly* Viktor volt várad-olaszi-i káplán személyében, kit ez állásra *Szmrecsányi* Pál püspök nevezett ki s a kultuszminiszter megerősített. Az új igazgató-tanár, ki egyúttal az Immaculata-zárda hitoktatója lesz, holnap foglalja el új állását.

* **A magyar ipar érdekében.** A nagyvárad-i ipartestületnek megküldte *Kreutzer* Balázs a szolnoki ipartestület elnöke pártolás végett a magyar ipar védelmét célzó javaslatát, amelyet legutóbbi iparos kongresszuson elfogadtak. A javaslat szövegét így szól: A hazai kézműipar pártolására az illetékes kereskedelmi és iparkamarák támogatásával, az ipartestületek közreműködésével, a helyi társaskörök és kereskedők bevonásával a legszélesebbkörű társadalmi mozgalom indítandó s e mozgalom fölélesztésére és ébrentartására ismeretterjesztő és érdeklődést keltő előadások tartandók, a hazai és kívált helyi specialitást alkotó iparcikkekkel állandó mintatár létesítendő s ugyane készítményekből minél több általános, vagy helyi kiállítás rendezendő. 2. Egyesületek alakítandók, a melyek tagjai kötelezik magukat, hogy csakis hazai iparosok készítményeit vásárolják. 3. A hírlapok kereszenek fel, hogy hirdetési rovataikban itthon is előállított külföldi iparcikkek reklámközléseit ne vegyék fel.

* **Köszönetnyilvánítás.** A vallás és közoktatásügyi magyar kir. miniszter *Széchenyi* Jenő nagyvárad-i kanonoknak a siketnémák intézetének adományozott 100 korona támogatásáért köszönetét, illetve elismerését nyilvánította. Ugyanígy köszönetét és elismerését nyilvánította a vallás és közoktatásügyi m. kir. miniszter *Nagyléta* község képviselő testületének egy siketnéma gyermek számára megszavazott 100 korona adományáért.

* A piaristák generálisa Magyarországon.

A múlt héten igen sok badarságot olvastunk a liberális lapokban a piaristák reformjáról. Denikve a nem keresztény sajtó különös előszeretettel üti bele minduntalan az orrát az egyház belső életébe s bámulatos tájékozatlansággal fecsegg össze tücsköt-bogarat a terra inkognitáról. Így a jelen esetben is. Borotvált haj, földetlen íő, szandália, szörkámza, közös rendi pénztár Rómában, közös házikassza, a kontemplatív és alamizsnás szerzetek szigorú vita kommunisza, koldulás, ezeket és más hasonlókat mind rémüldözve firkálja a megjelölt irányu újságírás — pikáns csemegének az új évnegyedre. Itt van az a bizonyos dolog, ami ellen hiába küzdenek a görög istenek. Hallottak valamit harangozni, de nem tudják, honnan. A rendben ugyanis a *hierarchiai unio visszaállítása*, valamint a *szerzetesi szellem intenzívítása* érdekében van most folyamatban nagy mozgalom, — de persze egyáltalán nem a liberális forrásoknak a rend belső szervezetét tekintve, lehetetlen formájában. A rend római generálisa, *Brattina* Adolf, akit a keleti

fantázia először Budapestre, majd meg Kolozsvárra utaztatott az akció megindítására, e hó 13-án érkezett meg Magyarországra, de természetesen egészen más irányban. Krakóból jött, innen Trencsénbe ment, ahonnan a múlt hét péntekjén, 15-én Nyitrára érkezett. Itt pénteken és szombaton vizitált s vasárnap tovább utazott. Most a többi rendház kerül sorra.

* **Eljegyzés.** Nussbaum Mihály kolozsvári törekvő iparos a napokban tartotta eljegyzését Kohn Vilmos helybeli polgár kedves leányával, Rózával.

* **Szociálista gyűlés Bihardiőszegen.** Bihardiőszegen az újjászervezett szociálisták tegnap népgyűlést tartottak, a melyen a szomszéd községekből is sokan résztvettek. A központból kiküldött Adász József a választói jog kérésével foglalkozott. Fejtegetéseit a hallgatóság figyelemmel hallgatta végig. A gyűlés egyhangulag határozati javaslatot fogadott el, a melyben a koalíciónak kötelességévé teszi az az általános és titkos választói jog törvénybe iktatását. A határozati javaslatot megküldötték az összes ellenzéki vezéreknek.

* **Tűzvizsgálat a Moskovits gyárban.** Vasárnap délelőtt 10 órakor tartották meg a Moskovits-gyárban a tűzvizsgálatot. Az összehívott bizottsági tagok voltak Pozsonyi László iparfelügyelő, Mezey Mihály tüzoltó főparancsnok, Köszeghy József főmérnök, Eleméry Ferencz r. alkapitány, továbbá Kemény Ignác kerületi rendőrbiztos és Maszlay Károly tüzoltó szakaszvezető. A munkások kihallgatása után ma annyiban sikerült megállapítani a tűz keletkezését, hogy a pusztuló elem a malom helyiségéből indult ki, de hogy miből keletkezett azt nem lehetett megállapítani. A helyszíni szemle után a bizottság a személybiztonság tekintetében tett intézkedéseket. Többek között megtiltotta, hogy az összegezt helyiségekbe valaki is bemenjen, mivel az elszenesedett gerendák bomlással fenyegetően lógnak a levegőben. A helyet körzülzárták s a bizottság elrendelte, hogy a gépház és finomító ház teljesen lebonthatassék. A megkezdett vizsgálat tovább folyik.

* **Gondos utitárs.** Szabó János hazafelé hajtva a két sárgát, unatkozva fujta a hatalmas füstkarikákat a szekéren. Utközben találkozott Nagy Károly nevű hegyközsáldobágyi lakossal, ki csak úgy gyalogosan ballagott az uton. Szabó gondolta, hogy nem lesz oly unalmas az út, ha ketten fogják fujni a füstöt, felvette Nagyot, meglehetősen telt el az utazás, azonban Nagy jól találván magát hálája jeléül gondoskodott a Szabó szórakoztatásáról továbbra is, ugyanis ő leszállott a szekérről és magával hozta Szabónak 40 koronát tartalmazó pénztárcáját is, ezután elkészünve tovább állt. Amire számított az be is teljesedett, Szabó észrevette a hiányzó tárczát és nem unatkozott tovább, hanem Nagy Károlyt elfogatta, azonban a pénzt nem kaphatta meg, mivel az már akkor egyik korcsmáros zsebeiben rendezett ismerkedő estélyt.

* **Működnek a zsebmetszők.** Özv. Nagy Istvánné napszámosnő tegnap reggel 9 óra tájt a nagyvásártérre ment vásárolni, egy megalkudott árút, mikor ki akarta fizetni a legszorgosabb kutatás ellenére sem találta pénzét, valami ügyes zsebmetsző elemelte tárczáját, mintegy 16 korona pénztartalommal együtt. A rendőrség a nyomozást folyamatba tette.

* **Rablógyilkosság a zürichi pályaudvaron.** Szombaton este a pályaudvaron vakmerő rablás történt. A pályaudvaron számos üzleti helyiség van s éppen a legnagyobb forgalom idején egy olasz fiatalember belépett egy órakereskedésbe és törét belészurta az elárusító leány fejébe. A tör 7 cm mélyen hatolt be,

de a szerencsétlen áldozatnak volt még annyi ideje, hogy kirohanjon és segélyért kiáltson. Többen berohantak és a rablót véresre verték. A leány állapota igen veszedelmes.

* **Italmérők figyelmébe.** Nagyvárad város polgármesteri hivatala a következő hirdetményt bocsátotta ki: Nagyvárad város polgármestere részéről ezennel közhírré tétetik, miszerint az állami italmérési jövedékre vonatkozó 1899. évi XXV. t.-cz. végrehajtása iránt a 64758/1899 számú m. kir. pénzügyminiszteri rendelettel kiadott utasítás 17.§-a értelmében Nagy-Várad város területén italméréssel foglalkozó feleknek az 1906, 1907 és 1908 évekre vonatkozó forgalmi összeirási jegyzéke, a város székháza közigazgatási kiadó hivatalában (I. emelet 24 sz.) f. évi szeptember hó 19 napjától 26 napjáig bezárólag terjedő 8 napi közszemlére kitétetik. Miről az érdekelt felek azzal értesítetnek, hogy a forgalmi javaslatot tartalmazó jegyzéket a fennebb jelzett helyen és határidőben a hivatalos órák alatt nemcsak megtekinthetik, hanem ez abban kitüntetett forgalmi adatokra nézve az engedélyesek bármelyike, sőt a létező ipartársulatok és kereskedelmi testületek észrevételeket tehetnek mely észrevételek írásban nállam nyújthatók be. Nagyvárad 1905 szeptember 18. Komlóssy József polgármester helyettes.

* **Milliók fizetés képtelenség.** A hamburgi Sanchson gabonakereskedő cég négy millió márka passívával fizetéseképtelen lett, a cég tulajdonosok megszöktek. Sok kereskedő e miatt tönkrement.

* **Magyarországhoz csatolt sziget.** Magyarország és Horvát-Szlavon-Dalmácia közötti határmegállapítására Karácson Gyula bács-bodrogmegyei alispán és Szerémség alispánjának vezetése mellett az érdekelt határos községek kiküldöttéi f. hó 13-ától 16-áig tartó helyszíni szemlék után Titelen megállapodásra jutottak, hogy az Urosov, másként Pein sziget Magyarországhoz csatoltassék. A vegyes bizottság az 1870-ik évi helyszíni leírások alapján 1872-ben készült katonai kataszteri térképet vette alapul és a határvonal további részét a szerint állapította meg. A sziget, mely a dunai halászfalra igen fontos, eddig föl volt véve a magyar telekhatárokba és a horvát telekjegyzőkönyvekbe is. Most azonban Magyarország tulajdonának ítélve, törvényhozási intézkedéssel véglegesen hozzánk fog csatoltni.

* **Elveszett.** Tegnap délelőtt egy G. J. monogrammos, apró csillagokkal díszített ezüst szivartárcza elveszett. A tárcza tulajdonosa Gergely József szatmárnémeti-i lakos, mérnök ez uton ígér jutalmat annak, ki a szivartárczát a rendőrségre beszolgáltatja.

Pannónia étterme és télikert.

Első minőségű Dréher-féle KORONA-SÖR, termelőktől beszerzett kitűnő BOROK; továbbá izletes villás-reggeli zóna szerint is kiszolgálva 20 fillérért.

Tisztelettel
KARNER GYULA vendéglős.

x Felhívjuk a t. olvasó közönség figyelmét Mitteleier Ede férfi-szabó mai számunkban közölt hirdetésére.

x A Lloyd kávéházban ma este Dula Miklós kitűnő zenekara hangversenyez.

IRODALOM.

Ősi emlékek. Apró humoros elbeszélések, írta Kacsvinszky Andor.

Megjelent egy elegáns kiállítású kis kötet, amelynek elején tipikus, igazi magyar arc vonásai tűnnek elő: a szerző arcképe. Ezek a

tösgyökeres magyar vonások jellemzik az egész kötetet, amelynek tartalma egyébiránt olvasóink előtt részben ismerős is. Lapunkban s más folyóiratokban elszórva megjelent humoros elbeszéléseit gyűjtötte össze kötetbe Kacsvinszky Andor; köztük van a Sárreai bál is, mely annak idején különösen nagy tetszéssel találkozott.

Kacsvinszky valamennyi elbeszéléséből az a régi jó magyar humor sugárzik ki, amely ellenállhatatlanul bilincseli le az olvasót. Nyoma sincs ebben a modern nyápicz, köhögős, lipótvárosi izü raffinériának. Töröl metszett magyar nyelven, eredeti zamatos népies szólásokkal tarkítva, jóízű, kedves históriákat mesél el, melyekkel láthatólag csak egy czélt akar szolgálni: az olvasónak derűs perczeket szerezni, őt szórakoztatni.

Pedig a kötet ennél sokkal többet ér el. Egy-egy képet ad abból a régi jó magyar világból, mikor magyarabb volt erre felé a levegő is. Megmutatja, hogy a régi magyar világ egyszerű, tiszta, kedélyes életéből is lehet olyan történeteket kiragadni, amelyek a közönséget érdeklik. Csakhogy persze ember kell hozzá, a ki élvezetesen tudja a históriát megírni, mint a hogy Kacsvinszky teszi. A mi pedig Kacsvinszky stílusát illeti, abban az eredeti, zamatos magyarosság gyöngyei találhatók. Olyan magyar nyelv ez, amelyet megtanulni nem lehet, amelyet az anyatejjel és a magyar Alföld levegőjével kell az embernek beszívni.

Az izléses kiállítású kötetben minden olvasója csak élvezetet fog találni.

Egy 6 tagból álló család. Lehetetlen minden embernek az izlését eltálatni, mert ahány ember annyi izlés. Tolnai Világ Lapja nagyszerűen oldotta meg ezen kérdést. Ezen lapnak, mely hetenkint 60, sőt 70 oldal terjedelemben jelenik meg, a főlapon kívül 5 melléklapja van. A 8-10 éves gyermeknek közöl minden két hétben 16 oldalra terjedő gyermeklapot, melynek címe »Gyermek Világ». A serdültebb ifjuság számára ugyan ilyen terjedelmű, s rendkívül érdekes tartalmu lapot ad kéthetenként »Aranyifjuság» czim alatt. A háziasszony részére ott van háromféle melléklet, az egyik »A nő mint házi orvos», melyet az országos nevű orvos dr. Bród Miksa ír, ott van továbbá »A házi kincstár», mely a legújabb divatot közli és Sárossy Bella nagy-névű író nő szerkesztésén jelenik meg, ott van végül, ami a háziasszonyra nézve óriási szükségletet képez, a főzés sütés és kertészetre vonatkozó rendkívül érdekes és fontos közlemények. A házikisasszony a magyar irodalom legnevesebb embereivel találkozik novellák és egyéb irodalmi termékek alakjában. A családfő részére ott vannak a kitűnő külföldi és belföldi események képekben bemutatva, s rendkívül érdekesen megírva. Még tömöntelen apróságot találunk »Tolnai Világ Lapjában», melyet itt helyszűke miatt nem sorolhatunk fel. Ha nem ismeri ezen lapot melegen ajánljuk, hogy hozasson egy mutatószámot, melyet ingyen és bérmentve küld a »Magyar Kereskedelmi Közlöny» Budapest, VII. Károly körút 9.

A Gyakorlati, Közigazgatási, Könyvtár és Döntvénytár szeptember 15-én kiadott 18. számban »Könyvtári részben» egy igen érdekes és tanulságos közigazgatási kézi könyv kezdődik. Címe: »A képviselőtestület szervezése és a tisztújítás kis- és nagyközségekben.» Írta: Dr. Perger Kálmán nagyszombati járási főszolgabíró. A kitűnő dolgozat, mely tisztán gyakorlati célra készült, felöleli a kis- és nagyközségek szervezésére, tisztújítására vonatkozó összes kérdéseket; a kézikönyv tele van iratmintákkal. A »főlapon» a szerkesztőség több fontos kérdésre ad szakzerű feleletet. Így a bányászati, vadászati, katonai államsegélyes segédjegyzői állásokra vonatkozó kérdé-

sekben. A «Döntvénytári rész» most is igen gazdag és változatos. A kéményseprői munkakörök beosztásai betöltése, a kéményseprői ipar gyakorlása, az alkerületek alkotása tárgyában, a bérkereskedésre, a husmérésre vonatkozólag a kereskedelmi miniszternek; a felfüggesztett tisztviselő fizetésére, az elhagyottá nyilvánításra, a hulla kiterítésére a templomban, a gyárak és gépek körüli óvintézkedésekre nézve a belügyminiszternek elvi jelentőségű határozata; a községi utak költségeinek fedzése, a házadó, bélyegmentesség, vadászati és tőkekamatadó, ügyben a közigazgatási bíróság elvi jelentőségű ítéletei közöltenek. A »Gyakorlati, Közigazgatási Könyvtár és Döntvénytár« előfizetési ára egész évre 12 korona, fél évre 6 korona, negyed évre 3 kor., egy óra 1 kor. Az előfizetési pénzeket legcélszerűbb postai utalványon a szerkesztő és kiadó dr. Dolencz József ügyvéd, (Budapest, VIII. ker., József körút 74. sz. II. em. 11. ajtó) címére küldeni. Mutatványszámot szívesen küldenek az érdeklődőknek.

SZÍNHÁZ.

Bérletek megújítása. A színház igazgatósága tudatja a t. régi bérlelőkkel, miszerint helyeik megtartása iránt ma kedd délután 5 óráig intézkedni sziveskedjenek, mert az ez ideig meg nem újított bérleti jegyek új bérlelőknek adatnak ki. Új bérletet szerdán délelőtt 10 órától lehet váltani.

Igazságszolgáltatás.

Kegyelem a rablógyilkos cigányoknak. Megirtuk, hogy a király 75-ik születésnapja alkalmából kegyelmet adott két halálra ítélt cigánynak, a wolffi rablógyilkosság tettesének, akiket a nagyváradi törvényszék, mint esküdtszék bíróság kötéltálati halálra ítélt. A semmiségi panaszokat a kuria elutasította, csak a király kegyelmi ténye mentette meg a két cigányt a hóhér kötelétől. A kegyelmet most hirdette ki a törvényszék.

Az első büntetőtanács elé tegnap délután 3 órakor vezették be Rostás János (Tutok), Lakatos Máté (Maláj), Rézműves Sándor (Gugucs) és Rézműves Imre (Kertes) vádlottakat föltűzött szuronyu börtönőrök. A vádlottak, akik valamelyes sejtelmével bírhattak a kegyelmezésnek, nyugodtan helyezkedtek el az elnöki asztal előtt.

Csulyok Béla dr. elnök mindenekelőtt a kuria elutasító határozatát közölte velük. Valahogy meg is értették s ekkor már nagyon megdöbbenek. Ezután adta aztán tudtukra az elnök a kegyelmet Ugy, ahogy fölolvasták, meg sem értették, mire az elnök megmagyarázta nekik. Már erre aztán egyszerre földerült a két rablógyilkos arcza. Rostás János hátraneézett a börtönőrökre, vállát vonogatta s koromfekete arcából csak úgy villant ki a szeme a nagy örömtől.

— Nagyon szépen megköszönöm, felelte az élet mohó vágyával.

Lakatos Máté nyugodtabban viselkedett.

— Nagyon szépen megköszönöm, monddta ő is.

Rézműves Sándor büntetésén, a kit már az elsőbíróóság életfogytiglani fegyházra ítélt, ugyszintén Rézműves Imre büntetésén, aki 12 évi fegyházra kapott, persze semmi változás sem történt. A bíróság az ítélethozatal, tehát már czius elseje óta mostanáig terjedő időt, ezen fölül még három hónapot és husz napot a büntetésből kitöltöttnek vett.

Gyermekgyilkossági kísérlet. Hergán Anna 18 éves cseléd lány bűnös viszonyt folytatott Kiss Lajos közhuzsárral. A könnyelmű szeretkezésnek gyümölcse lett a május 28-án a bábaképezdén született fiúgyermek, a kis Hergán Demeter. Anyja tiz napig feküdt a bábaképezdén, ezalatt elüzent itt lakó bátyja családjához, hogy bocsássanak meg neki és fogadják be a gyermekével. Angya azonban azt üzentte vissza, hogy be ne próbálja hozzájuk tenni a lábát. Junius 7-én, a gyermekágy tizenegyedik napján szokás szerint kiküldötték az erős anyát gyermekével s figyelmeztették, helyezze el a csecsemőt a gyermekmenhelyen. A lányasszonynak egy fillére sem volt ekkor, még csak egy rongydarabja sem, amibe a kicsikét bepólyázza. Ahelyett, hogy dajkaságot keresett volna magának, amelyre erősen fejlett testével nagyon alkalmas lett volna, elment rimánkodni volt szolgálatadó asszonyához. Itt azonban még csak reggelit sem adtak neki. Elkéseredésében azzal a gondolattal kezdett foglalkozni, hogy gyermekét meggyilkolja. Kiment a szőlők közé, ott a kocsuhoz közel egy mélyárokba csalán és tüske közé letette kis fiát, akit közvetlenül előzőleg még meg is szoptatott.

A csecsemőnek kötőzsinórból gyöngre hurkot kötött a nyakára s úgy hagyta ott félig meztelenül az árokban, miután ruhája nem volt az apróságnak. Délelőtt fél tiztől, délután öt óra utánig ott maradt a gyermek az árokban, erős nyári eső is volt, valóságos csoda, hogy el nem sodorta magával. Este fél hatkor Tar Lidia és Tütös Róza, valamint Barabás József találták meg a gyermeket, dideregve, agyonázva. Beszállították a bábaképezdére, hol egy-kettőre magához tért. Aztán kiadták dajkaságba s ma is Berettyóújfalun él szegényke.

Az ez ügyben ma megtartott esküdszéki főtárgyaláson az esküdtek szigorú mértéket alkalmaztak. Bűnösnek mondták ki a gyilkosság bűntettének kíséretében. A bíróság 5 évi fegyházra ítélte Hergán Annát. Két hónapot a vizsgálati togsággal kitöltöttnek vett. Az ítélet jogerős.

SPORT.

Nagyváradi lóverseny.

— Második nap. —

Kedvezőtlen idő dacára az érdeklődők száma megháromszorosodott a szombathoz képest. Az eső egész délután esett, csak egyszer-egyszer hagyta abba, akadályozó munkáját az ég szürke felülete. Legnagyobb érdeklődéssel nézett elébbre a közönség a «Szálkai gátverseny»-nek melyen Gróf Tisza István is futtatott Dóra, nevű lován, melyen elsőnek jött be. E verseny alatt a két futtató Gróf Tisza és Czárán egy negyedközt közvetlen egymás mellett lovagoltak, amikor az utolsó negyedköztben Gróf Tisza kantárszárat kísé megengedte, mire a gyönyörű Dóra elhagyta a Boát., Gróf Tisza Istvánt az egész közönség megéljenezte. Aztán legnagyobb érdeklődés nyilvánult a mezei gazdák versenyénél. A vasárnapi versenyek eredménye a következő:

Eladó verseny. Távoiság 1800 méter. 1000 korona az elsőnek, 200 kor. másodiknak és 100 korona a harmadiknak. A versenyen 5 ló futott, s a következő sorrendben jöttek be.

I. Markovits J. — Kibokja (lov. Krause), II. Liptay B. — Hamishirje (lov. Zangen). III.

Nagy A. — Matador. — Totalisatör: 4 : 13, 10 : 24.

Nagy akadályverseny. Távoiság 5000 méter. Első díj 1800 kor. 300 kor. a másodiknak és 100 kor a harmadiknak.

I. Paxy K. — Calderonja (lov. a tulajdonos). II. Seprősi ménés — Szötykéje (lov. Czárán J.) III. Gr. Merveld M. — Judithja (lov. Szakonyi).

Szálkai gátverseny. Távoiság 2400 méter. 800 korona az elsőnek, 200 kor. a másodiknak.

I. Gróf Tisza István — Dórája (lov. a tulajd.) II. Markovits J. — Boaja — (lov. Czárán J.). — Totalisatör: 4 : 4, 10 : 10.

Hadseregi gátverseny. Távoiság 2600 méter. 900 korona díj az elsőnek, 200 korona a másodiknak és 100 korona a harmadiknak.

I. Koller E. — Lidic tripje (lov. a tulajdonos). II. Nagy A. — Maryja (lov. Sibrik). III. Gróf Merveldt — Fortunija (lov. Paxy). Totalisatör 4 : 8, 10 : 20.

Zerge akadályverseny. Távoiság 4200 méter. 800 korona az elsőnek 200 korona a másodiknak.

I. Koller E. — Maikönig-e (lov. a tulajd.). II. Nagy A. — Olyan kincs-e (lov. Sibrik). Totalisatör 4 : 4, 10 : 10.

Vigasverseny. Távoiság 1600 m. 800 kor. elsődíj, 200 kor. a második és 100 kor. a harmadik díj.

I. Dr. Horváth J. — Claymore-je (lov. Czárán J.) II. Gr. Pejacevich A. — Pártút-je (lov. Krause.) III. Schey P. — Bonaventurája (lov. Raus.)

Mezei gazdák versenye. Távoiság 1500 m. 120 korona az elsőnek, 50 korona a másodiknak és 30 korona a harmadiknak.

I. Szentmihályi Miklós — Lujzája. II. Szentmihályi János — Szellője. III. Krupka János — Gunárja.

A szálkai gátverseny után versenyen kívüli szám következett, az ifj. Liptay és Czárán János között. Elsőnek jött az ifj. Liptay, kinek győzelme után sokan gratuláltak. Totalisatör 4 : 8, 10 : 20. A mezei gazdák versenyével befejeződött a lóverseny második napja és ezzel együtt a nagyváradi lóverseny is, mely alatt csupán egy baleset történt: ugyanis gróf Tisza István Forgó nevű versenylova, az első nap reggelén galoppírozás közben megbottolt és a lábát eltörte, a lovat föbelőtték, a ló állítólag 10,000 koronát ért.

TÁVIRATOK.

A baloldali kormány.

Budapest, szept. 18. (Saját tud. táv.) Egyik estilap híre szerint a szövetkezett baloldali pártok jelentékeny engedmények árán hajlandók a kormányalakításra. Apponyi azonban feltétlenül ragaszkodik a nemzeti kommandóhoz. A nevezett lap az új baloldali kabinetet így állítja össze: miniszterelnök *Andrássy*, belügy *Apponyi*, kereskedelemügy *Kossuth*, pénzügy *Popovits*, földmívelésügy *Darányi*, vallásközlátásügy *Wlassics*, igazságügy *Polónyi*, a latere *Zichy* Aladár gróf. Persze mindez csak kombináció.

A szászhermányi jelölt.

Budapest, szept. 18. (Saját tud. táv.) Mint a M—g értesül, Szászhermányban Feilitzsch Artur báró, vagy Vörös László kereskedelmi miniszter fog föllépni.

A kabinet bukása után.

Budapest, szept. 18. (Saját tud. táv.) A Bud. Tud. jelentése szerint tegnap este minisztertanács volt. *Fejérváry* ma reggel Bécsbe utazott, hogy audienciára jelentkezék a királynál.

Egy esti ujság szerint Fejérváry elő fogja teremteni a királynak a kibontakozást illető javaslatát, ugyszintén névjegyzékét azoknak a vezérpolitikusoknak, a kiknek meghallgatását a válság megoldása érdekében szükségesnek tartja. Ezek állítólag: Széll, Kossuth, Andrássy, Csáky Albin gróf, Juszt Gyula és Zichy János gróf.

Az audienciáról annyit jelentenek Bécsből, hogy Fejérváry délután másfél órai kihallgatáson volt a királynál s valószínűleg holnap reggel fog visszaérkezni Budapestre.

Halmi ügye.

Budapest, szept. 18. (Saját tud. táv.) *Halmi* letartóztatásának előzménye az, hogy vasárnap találkozott *Feketével*, aki szemrehányást tett neki, amiért súlyos vádakkal illette a röpirat ügyében. Azt mondta, minek keverte bele őt a dologba, hiszen éppen Halmiánál volt a röpirat még megjelenése előtt kéziratban.

— Biz ez igaz, felelte Halmi tréfásan. Fekete ez alapon mindjárt a rendőrségre sietett, amely aztán elfogatta Halmait, mig nem aztán *vizsgálóbíró* szabadon bocsátotta.

Apponyi a választói jogról.

Budapest, szept. 18. (Saját tud. táv.) Apponyi a M—g mai vezércikkében azt mondja, hogy a koalíció nem utasította el a választói jogot. A koalíció a nemzeti követelések útjában álló akadályokat teszi félre az utból. Nem engedjük a nemzeti követelmények lezárását. Minek az olyan embereknek általános titkos választói jog, akik *kutyába sem veszik a hazát?*

Pestvármegye ellenállása.

Budapest, szept. 18. (Saját tud. táv.) Pestvármegye ma a kormány második megsemmisítő határozatát sem vette tudomásul, elhatározta egyuttal, hogy föllíratot intéz a képviselőházhoz. A 65-ös bizottság is ülést tartott. Sikra szállott a tisztviselőkért. *Prónay Dezső báró följajánlotta egész vagyonát.* Magának és feleségének csak éppen évi 400—400 forintot kíván megtartani. Többen följajánlották vagyonukat a nemes célra.

Stein missziója.

Budapest, szept. 18. (Saját tud. távirata) Stein Lajos tervét annyira komolyan vette a függetlenségi párt, hogy hosszabb vita indult meg fölötté, amelyre Justh Gyulát is meghívták.

Kossuth Békéscsabán.

Budapest, szept. 18. (Saját tud. táv.) Kossuth ma a Kossuth-szobor leleplezésére Békéscsabára utazott.

REGÉNYCSARNOK.

Szomszéd kisbajtárja.

10.

— Elbeszélés. —

Írta: Akhandesz István.

— Szerencsés jó estét gazd' uram! — köszönt illedelmesen.

— »Hogy jó hajtott a szél?» — Ismételte

a gazda szavait — kinek jól, kinek rosszul! nekem jó hajtott, mert számadónak szegődtem Nagyságos Sass István uradalmába. Az öreg Sőregy János tisztartó úr fogadott meg, mert a Tihamér úrfi hit mindég, de az összekülönbözött az apjával, hát oszt most elment, itt hagyta az uradalmat. — De van akinek rossz szul fút a szél, mert összekuszálta a szénáját, — az enyém nem mer-nincs!

— Öcsém! — az összekuszált szénából ugy látom te feléd is hajtott a szél, te meg most simogatod! — Ingerli tovább Imre gazda.

— Hát simogatom — legyen ugy! — ne fájjon a másnak, csak akinek elhordta, — Aztán ha éppen rám van gyanakodása, hát majd csak rajtam keresik, én meg helyt állok! — De pedig jó lesz öcsém, ha tovább állsz! — Mert az eltűnt széna négylábon járt, aztán Sőt János juhászgazda nagyon gyanuba vett téged, — meg Ördög Jósikát. — Azt mondja, hogy azon az éjszakán csak tik ketten voltatok hozzá közel.

— Hát gazd' uram! — szólt András egész oda lépve Tóth Imre asztalához: — nem tudom kitől hallotta ezt gazd' uram, de nagyon rosszul hallotta. — Mert, én nem bántottam soha senkiét. — Tudom már mit gondol gazduram! a Sőt János szétszaladt nyáját, nem vett abból el egy darab se rossz uton. — Egy farka ott van a »lapasba» — eszi a féreg, mert agyonverte őket a jég. — Ne hiddje gazd' uram, hogy ha az ember szegény, hát mindjárt rossz is, a szegénység mellett még lehet becsületes.

Nem talált Tóth Imre hirtelenében kivetni valót a legénybe, azok a félig gunyosan mondott szavak, egész kihozták sodrából, egész tengere a keserűségnek eszébe jutott, mit egypár nap alatt átszenvedett. Elöntötte fejét a vér: megvakult, — megőrült, nem velt többé a maga ura, nem tudott szólni csak hörgött.

— Nem! — nem vagy becsületes ember! — Gazember vagy! szerencsétlenül tette el egy családod! — vessz el rongyos kutyát! S ezzel felkapta a keze ügyébe eső nehéz, tölgysfa széket és minden erejével vágta fejbe Andrást, kit menten elborított a vér, tántorgott, s csak oda rogyott az asztalra, szórva szerte szét az üvegeket.

Mint az örült, rohant ki Tóth Imre a korcsmából, rohant ész nélkül, nem nézett sehova, csak rohant. Ugy találták meg reggel a »Sárkut» mellett ahogy lerogyott.

* * *

Nem tudni mi segített Tóth Imre baján a ráakott piócza-e-vagy erős természete? Annyi bizonyos, hogy egyik lába a sirban volt már.

Hosszu ideig nyomta az ágyat, végre mégis csak felgyógyult. De hogy néz ki? — Egy aggyastyán, egy rom, husz évvel látszik idősebbnek.

Mikor először eszméletre tért, az elmúlt események jutottak eszébe: az a rettenetes vihar, mi ugy összetröte.

»Nincs erőm daczolni, Isten így akarta,» sóhjtott fel: — én gyenge vagyok. — Mit is cselekedtem én? — Mi van az al a legény-nyel, meghalt?

Nagy erőfeszítéssel felkelt, félig ülőhelyzetbe, csak akkor vette észre, hogy felesége ott ül ágya mellett.

— Asszony, — szólítja meg gyenge hangon: — beszélj nekem valamit, régen fekszem már? — hol van Klári? — az András megholt? — Mondj meg mindent.

— Csak légy csendesen gazdám! — nincs semmi baj, András meggyógyult, te ne gondold most semmivel.

— Nem nem, csak mondj meg mindent ugy ahogy történt. — Hívd ide Klárit most, látni akarom.

Távozott az asszony férje kívánságát teljesíteni, mert ellenkezni nem akart, hogy újból felingerelje. Felkereste lányát, kit éppen szobájában talált.

— Klári! — szólt hozzá: gyere apádhoz, mert látni akar, ne mutass szomorú képet, legyél vig, ne lássa, hogy bajod van. — Majd csak megsegít az Isten, aztán még minden jóra fordulhat. — No gyere.

— Megfogta lánya kezét, ki egy idő óta feltűnően halvány, aztán csendesen be vezette a beteghez.

Nem sirt a lány, csak oda térdelt az atyja ágya elé, szépen kezét csókolt s megkérdezte:

— »Hogy van édes apám?»

— Én-én! — »hogyan vagyok?» Ismételte apja öntudatlanul.

— Fáradt vagyok nagyon:

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

A gabonatőzsde határideje.

Budapest, szept. 18.

Buza okt. — — — —	15.78
Rozs okt.-re — — — —	12.82
Tengeri április 1906. — — — —	16.50
Zab ápr.-ra — — — —	12.12
Repcze aug.-ra — — — —	24.90

Értéktőzsde.

Budapest, szept. 18.

Osztrák arésvény — — — —	669.25
Magyar arésvény — — — —	782.75
Leszámitoló bank — — — —	474.—
Rimamurányi — — — —	588.—
Osztrák-m. államvasuti részvény — — — —	675.—
Közuti vasut — — — —	572.—
Városi villamos vasut — — — —	314.—

Hivatalos árfolyamok.

A budapesti áru- és értéktőzsde 1905 szept. 18-án.

Magyar aranyjárdék 4% — — — —	1.16
Magyar koronajárdék 4% — — — —	97.20
Magyar koronajárdék 3 1/2% — — — —	88.—
Magyar földtehermentesítési kötvény 4% — — — —	97.20
Horváth-szlavon földtehermentesítési kötvény — — — —	97.50
Magyar nyerevény sorsjegy-kölcsön — — — —	121.—
Titza-szab. és szegedi sorsjegy-kölcsön — — — —	166.—
Osztrák járdék papírban — — — —	100.30
Osztrák járdék ezüstben — — — —	101.20
Osztrák járdék aranyban — — — —	119.50
Osztrák korona járdék — — — —	100.55
1860. oszt. államsorsjegyek — — — —	162.—
Osztrák-magyar bankrészevény — — — —	16.46
Magyar hitelbank részvény — — — —	799.25
Osztrák hitelbank intézeti részvény — — — —	684.25
Osztrák-magyar államvasuti részvény — — — —	678.75
20 frankos arany (Napolendor) — — — —	19.09
Német birodalmi márka — — — —	117.35
London vista — — — —	239.95
Páris vista — — — —	93.30
20 márkás arany — — — —	23.42

A szerkesztőért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Kiadó lakás.

A Nagypiacz-téren, Mandel-féle házban 4 utcza szoba s a hozzá tartozó mellékhelyiségekből álló emeleti lakás **1905. november 1-re kiadó.**

Értekezhetni a »Polgári takarékpénztárnál« Kossuth-utca 4 szám. 1262.

Butorvásárlók figyelmébe!

Olcsó

BUTOR

gyári árban, kezeség mellett
háló-, ebédlő-, szalon és uriszoba
berendezések, valamint egyes butor-
darabok a

Magyar Műbutorgyár
Részvénytársaságnál

Nagyváradon, Fő-utca elején.

Üzletvezető: **PORJESZ HERMAN**

Teljes lakás-, kávéház- és szálloda-
berendezések műipari vállalata.

Kivánatra rajzok és költségvetések.

Eladó batár.

Egy kétülésű, kevésbé használt, finom, üveges batár 750 koronáért eladó. Értekezhetni Áldás-utca, *Rimanóczy* irodájában. 1312.

Világhírű

előpataki gyógyviz

Számtalan előismerő nyilatkozat, a kik ennek használata után a legjobb egészségnek örvendenek! Különösen ajánlható a következő bántalmaknál:

1. **A gyomor és belek idült hurutjainál, gyomorgörcs, gyomor-
égésben** a túlságos nyálka és sav-
képződéssel járó emésztési zavarokban,
gyomor- és szélzsámban, hányatognál.

2. **Altesti vérbőségben, vérpan-
gásban, aranyérben** s az ezzel járó
résztkór s kedélykór szokásos székre-
kedéseinél.

3. **Máj- és lépdeganatokban**, az epe
kivezető csöveinek hurutos bántalmai-
nál, sárgaságban, epekővekben, a posz-
gerj és váltólázakból származott lépda-
goknál.

4. **Fejldési sápkórban** s az ezen ala-
puló hószám zavaroknál, a görvélykór
torpid alakjainál s különösen vérsze-
génységi állapotoknál,

5. **A vesék és húgyhólyag hurutos
bántalmainál**, a kezdődő húgykő és fő-
vény-lerakódás eseteiben kitűnő húgy-
savoldó.

6. **A méh idült tömüléseinek, dagai-
nál, fehér folyás s rendetlen havad-
zásnál.**

7. **A nemi részek gyengeségeiben.**

8. **Angolkórban**, egyáltalában gyer-
mekeknél a szervezet ép és erős kifej-
lődését vas és mész tartalmánál fogva
meglepően elősegíti, egészséges embe-
reknek is üdítő italul szolgál, s külö-
nösen borral vegyítve a háztartásoknál
általános használatban van.

Egyedüli főraktár Biharmegye részére

Maár és Szabó

fűszer-, csemege- és ásványvizek kereskedése

NAGYVÁRADON.

H i r d e t m é n y.

Biharmegyei Takarékpénztár zálogháza

szeptember hó 22-én

árverést tart.

Felkértnék a zálogjegytulajdonosok jegyeik
rendezésére.

Biharmegyei Takarékpénztár

„Nagyváradai Hitelbank“

(Kossuth Lajos-utca 10. sz.)

házak és földbirtokokra 10—50 évi
időtartamra a legolcsóbb kamatláb
és a legelőnyösebb feltételek mellett

**törlesztéses
jelzálogkölsönöket
nyújt,**

amelyeket a legrövidebb idő alatt fo-
lyósít. Kölcsönkérő részről hiteles
telekkönyvi kivonat, kataszteri bir-
tokiv és esetleg községi becső-bizo-
nyítvány mutatandó be. Drágább
kamatozású kölcsönöket bélyeg és
illeték-mentesen convertál.

Elfogad betétkönyvecskékre és folyó
számlára:

6 hóig elhelyezett **5%-os** kamatot
összeg után fizet

Előnyös feltételek mellett leszámítol váltókat
Értékpapírok, ékszerek és terményekre
előleget ad. **Az igazgatóság.**

K á d á r J á n o s

fűszer-, bor- és csemege-kereskedése, ásványvizek nagy raktára

Telefonszám: 85.

NAGYVÁRAD, BÉMER-TÉR.

Sürgőnyezim: Kádár János.

Nagybecsű tudomására hozom: egy orosz petroleum-finomító telepnek
Nagyvárad és Biharmegye területére egyedüli elárusítást kaptam meg.

Ajánlok a téli saison-szállításra hordóvételnél ingyen hordó, helybeli
raktáron átvéve:

Császár-(olaj)-petroleumot 100 ko-ként á kor. 48.— és

3 csillagos szalon-petroleumot 100 ko-ként á kor. 44.—

Nagyvásárra alkalmasan beküldhető üres petroleumos hordókért ide
szállítva kor. 4-80 fill., üres olajos hordókért kor. 2-60 fill., ha jó karban
vannak, számítolok le.

Megjegyzem és becses figyelmét felhívom, hogy hozzám a kocsiközle-
kedés az asphalt elkészítése folytán megnyílt a Kishid felől teljesen, az ola-
szi-i rész felől pedig a Korona-utczán átjőve, az Áldás-utczán már a teljes
közlekedés nyitva van.

Ajánlom továbbá fűszer- csemege-üzletemet és szives tudomásul adom,
hogy déli gyümölcsök, halak, halconservék, mindenféle pástétomok, valamint
befőttek és gyümölcs-izek megérkeztek. A gazdaközönségnek b. figyelmét fel-
hívom az **állatgyógyászati czikkekre, gép- és ásványolajok, szekér-
kenőcs, kékkő** stb. A közeli szüretre pedig bornyomó zsákokat 1 korona
80 fill.-től kezdve. Tűzijátékokat nagyban és kicsinyben, továbbá szalámit,
őszi túrót és mindenféle sajtokat.

Nagybecsű rendelését elvárva, maradtam kiváló tisztelettel

1307

KÁDÁR JÁNOS.